

HÍREK – TÁJÉKOZTATÓK

Játszótéri eszközök tanúsításának és ellenőrzésének tapasztalatai

2004. február 1-jén lépett hatályba a gazdasági és közlekedési miniszter **78/2003. (XI. 27.) GKM rendelete** a játszótéri eszközök biztonságosságáról, amely előírja a közterületeken, óvodákban, iskolákban lévő játszótéri eszközök átfogó, országos szintű felülvizsgálatát. A játszótéri eszközök üzemeltetői a rendeletben meghatározott ideig, 2005. június 30-ig kötelesek az eszközök állapotát és biztonságát kijelölt szervezettel ellenőriztetni.

A rendelet előírásokat tartalmaz a gyártókra, importálókra, forgalmazókra is. Játszótéri eszköz akkor hozható forgalomba, ha megfelel a biztonsági követelményeknek és ezt megfelelőségi tanúsítvány igazolja.

A játszótéri eszközök jogszabálynak, szabványnak való megfelelőségének értékelését csak a gazdasági és közlekedési miniszter által kijelölt szervezetek végezhetik.

A Magyar Szabványügyi Testület (MSZT) mint a gyártóktól, üzemeltetőktől független, non-profit köztestület részt kívánt venni a játszótéri eszközök és így a játszóterek biztonságosabbá tételében, ezért kérte kijelölését az illetékes minisztertől.

Az MSZT szakmai felkészültségét a gazdasági és közlekedési minisztérium megfelelőnek minősítette, és a miniszter 074/2004 sorszámú okirattal kijelölte az MSZT-t a játszótéri eszközök tanúsítására és ellenőrzésére.

A kijelölésünket követően szerzett eddigi tapasztalatainkat kívánom megosztani a tanúsításról és az ellenőrzésről.

Először tekintsük át a játszótéri eszközök tanúsításának a helyzetét:

Az említett rendelet szerint játszótéri eszköz akkor hozható forgalomba, telepíthető, illetve vehető használatba, ha megfelel a biztonságossági követelményeknek, és ezt kijelölt tanúsító szervezet által kiadott megfelelőségi tanúsítvány vagy azzal egyenértékű külföldi megfelelőségi tanúsítvány

igazolja. Az *egyenértékűség* nagyon fontos, mert a játszótéri eszközökre vonatkozó szabvány elterjedését enged meg a szabvány követelményeinek alkalmazásában. A három évnél fiatalabb gyermekek által használható játszótéri eszközök esetében például a magyar és a német műszaki előírások között jelentős a különbség. Németországban ugyanis jogszabály írja elő, hogy az ilyen korú gyermekek csak felügyelettel használhatják a játszótéri eszközöket. Magyarországon ilyen jogszabályi előírás nincs. Tehát egy DIN-szabvány szerint tanúsított játszótéri eszköz egyenértékűségét célszerű megvizsgálni.

Magyarországon alapvetően külföldi gyártású termékek vannak forgalomban, amelyek már tanúsítva vannak, és a rendelet ezen termékek forgalmazását a meglévő, korábban kiadott tanúsítványok alapján lehetővé teszi. Ilyen esetekben a rendelet tehát nem írja elő egy hazai kijelölt szervezet általi tanúsítás ismételt elvégzését, mivel a rendelet 8. § (2) bekezdése szerint: a rendelet hatálybalépése előtt forgalomba hozott játszótéri eszköz tekintetében a szabványoknak való megfelelést igazoló magyar vagy külföldi tanúsítványt a rendeletben előírt megfelelőségi tanúsítvánnyal egyenértékűnek kell tekinteni.

Sajnos félreértésre ad okot, hogy egyes magyar vizsgáló intézetek a hazai gyártók termékeit vizsgálva korábban minőségi bizonyítványt adtak ki, és ezekkel a minőségi bizonyítványokkal kerülnek ma is forgalomba a játszótéri eszközök. A minőségi bizonyítvány nem megfelelőségi tanúsítvány, a rendelet szerint nem minőséget, hanem megfelelést kell értékelni és tanúsítani. Egy korábbi, de a jogharmonizáció során visszavont 47/1968. (XII. 18.) Korm. rendelet szerint a gyártó minőségre vonatkozó nyilatkozatát minőség-tanúsításnak kell tekinteni, amelynek módja minőségi bizonyítvány (műbizonylat) szolgáltatása. A tanúsítás, az MSZ EN 45020:1999 szabvány sze-

rint, olyan eljárás, amelynek alapján egy harmadik fél (nem a gyártó, nem a vevő, hanem egy tanúsító szervezet) írásban igazolja, hogy egy termék megfelel az előírt követelményeknek. Ez jól tükrözi a két megfogalmazás közötti különbséget. Jó lenne már olyan dokumentumokkal találkozni, amelyek összhangban vannak az EU-ban használatos szakkifejezésekkel és azok tartalmával. Félrevezető módon ne legyenek ma forgalomban minőségi bizonyítványok, csak az a megfelelőségi tanúsítvány legyen elfogadott, amelyet egy MSZ EN 45011:1999 szabvány szerint működő, kijelölt szervezet ad ki. Ma már jogszerűen csak megfelelőségi tanúsítvánnyal igazolható a játszótéri vagy más eszköz, termék biztonsága.

Visszatérve a hazai gyártókra, megállapítható, hogy a nagy sorozatban gyártók száma kevés. Ezek a gyártók ismerik a rendelet előírásait és felkészültek a tanúsításhoz szükséges dokumentumok elkészítésére, a tanúsítást elvégeztetik.

A helyi, egyedi megrendelésre készítő „ezermesterek” vagy nem ismerik a rendeletet, vagy gondot okoz annak előírásait betartani, ezért a tanúsításra ritkán kerül sor. Így kis településeken olyan játszótéri eszközök kerülnek használatbavételre, amelyeknek nincs megfelelőségi tanúsítványuk, és sajnos számos esetben nem felelnek meg a vonatkozó szabványok követelményeinek.

Ezek a gyártók, vállalkozók nem igénylik a tanúsítást, amivel nemcsak megsértik a jogszabályokat, hanem a játszótéri eszközök üzemeltetőjét is – akaratán és tudtán kívül – jogsértő helyzetbe hozzák.

A játszótéri eszközök ellenőrzésének a helyzete:

A rendelet hatálybalépése előtt telepített játszótéri eszköz esetén annak tulajdonosa, illetve üzemeltetője 2005. június 30-ig köteles kijelölt szervezettel az első ellenőrzést elvégeztetni – írja a rendelet.

Ennek ellenére az ellenőrzésre vonatkozó piaci visszajelzések várakozó álláspontot tükröznek, azaz számos önkormányzat – figyelembe véve a 2005. június 30-i határidőt – árajánlatokat kér, hogy az ellenőrzés elvégzéséhez szükséges összegeket a költségvetési keretbe be tudja tervezni. Ez főleg a nagyszámú játszótéri eszközt üzemel-

tetőkre jellemző, ami érthető, hiszen a költségáfordítás jelentős. Kérdés, hogy ez a várakozó álláspont mit eredményez, azaz a közvetlen 2005. június 30. előtt jelentkező ellenőrzési igény fizikailag teljesíthető-e, figyelembe véve, hogy ezt a tevékenységet csak korlátozott számú kijelölt szervezet végezheti.

Kisebb települések, iskolák, óvodák gyorsabban reagálnak a jogszabályban előírt feladatokra.

Azt tapasztaltuk, hogy számos esetben nem a jogszabályi kötelezettség, hanem a gyermekek iránti felelősségérzet készteti az üzemeltetőket arra, hogy mielőbb elvégeztessék a játszótéri eszközök állapotfelmérését, hogy ezt követően gondoskodni tudjanak azok kijavításáról, a balesetveszély megszüntetéséről.

A sajtóban gyakran megjelenő, a tényleges ellenőrzési díj többszörösét (valótlanul) hangoztató díj elriasztja az üzemeltetőket. Ezzel szemben, hasonlóan a piac más területeihez itt is árverseny van, néha olyan alacsony árakkal, amelyek megkérdőjelezzik a jogszabályban előírt ellenőrzés szakszerű elvégezhetőségét, az ellenőrzés teljességét. Az MSZT nonprofit köztestület, árképzése az időráfordítás alapján került megállapításra. Mérsékelt árunkkal az üzemeltetők számára kívánunk segítséget nyújtani, hogy kisebb költségáfordítással minél több játszótéri eszközt tudjanak biztonságossá tenni.

Az MSZT ingyenes konferenciát szervezett a játszótéri eszközöket üzemeltetők számára, hogy tájékoztatást adjon a rendeletből adódó feladatokról. Ezenkívül levélben hívta fel az önkormányzatok figyelmét a megjelent rendeletre.

Az MSZT kijelölt tanúsító, ellenőrző szervezetként a játszótéri eszközöket üzemeltetők, a gyártók rendelkezésére áll, és elvégzi a játszótéri eszközök megfelelőségének értékelését a játszótéri eszközök biztonságosságáról szóló 78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet és a rendelethez kapcsolódó MSZ EN 1176 szabványsorozat és MSZ EN 1177 szabvány követelményei alapján.

Tarcsi József